

MEDALII, PLACHETE, ORDINE, DECORAȚII, MONEDE ȘI BANCNOTE CU PORTRERELE REGELUI FERDINAND I ȘI REGINEI MARIA

Ernest Oberländer-Târnoveanu
Katiușa Pârvan

Din motive necunoscute, desemnarea lui Ferdinand de Hohenzollern-Sigmaringen, fiul cel mai mare al principelui Leopold, fratele lui Carol I, ca principe-moștenitor al tronului României încă din 1880, nu a fost comemorată de o emisiune medalistică specială. Primul portret medalistic al principelui-moștenitor datează abia din 1891, fiind întâlnit pe o medalie "populară". Efigia principelui-moștenitor apare alături de cele ale lui Carol I și Elisabetei. Execuția artistică și tehnică a portretului, executat de C. Schwartz, este însă una extrem de modestă¹.

¹ Vezi E. Oberländer-Târnoveanu și Katiușa Pârvan, *Carol I în medalistică*, în "Muzeul Național", vol. XIII, București, 2001, pp. 137-181 pentru bibliografia medaliilor cu efigii regale (în special notele 1-6), precum și *idem*, *Regina Elisabeta în medalistică*, în "Muzeul Național", vol. XIV, București, 2002, pp. 183-198. Evidențiem câteva lucrări în care se regăsesc multe piese medalistice dedicate Regelui Ferdinand și Reginei Maria: *Catalogul medaliilor moldo-române cunoscute dela anul 1600 până la 1906*, în BSNR, III, 11-12, 1905-1906; *Monetele, decorațiunile și medaliile jubiliare 1906*, pp. 9-25, în BSNR, III, 13, 1907; *Complectări la Catalogul medaliilor românești*, în BSNR, XII, 25, 1915; BSNR, XII, 26, 1915; *Complectări la Catalogul medaliilor românești* în BSNR, XIII, 27, 1916; Constanța Știrbu, *Documente inedite privind emiterea decorațiilor românești în perioada anilor 1916-1922*, pp. 245-268, în BSNR, LXXXVII-LXXXIX (1994-1995), 1998; O. Iliescu, în *Creșterea Colecțiilor. Caiet selectiv de informare al Bibliotecii Academiei Române*, nr. 23-24, pp. 65-66, 1968; Ștefan Capșa și Victor N. Popp, *Medalii și plachete*, pp. 24-25 și Romeo Alessandrescu, *O vizită la Tony Szirmai*, pp. 42-43, în CNA, I, 3-4, 1920; C.A. Orășianu, *Două medalii militare pentru cucerirea Budapestei de armatele române*, p. 12, în CNA, II, 1-2-3, 1921; C. A. Orășianu, *Medalii și plachete*, pp. 74-76, în CNA, II, 11-12, 1922 și C. Bănanu (C. Moisil), *Medalii și plachete*, p. 83, în CNA, IV, 11-12 (47-48), 1924; Ștefan Capșa, *Medalii și plachete*, p. 52, în CNA, VI, 63-64, 1925; Ștefan Capșa, *Medalii și plachete*, p. 47, în CNA, VII, 71-72, 1927; C. B. (C. Moisil), *Medalii și plachete*, p. 22, în CNA, VIII, 77-82, 1928; C. Moisil, *Medalii și plachete*, pp. 41-44, în CNA, VIII, 83-88, 1928; *Medalii istorice și comemorative privitoare la România din timpul războiului mondial (TAB. I-III)*, în CNA, IX, 88-91, 1929, pp. 15-22; *Medalii și plachete 1930-1933*, în CNA, X, 95, 1934; C. Bănanu (C. Moisil), *Medalistică*, în CNA, XVIII, 129, 1944, p. 221; *Enciclopedia României*, vol. I, p. 88-97, George Buzdugan, Gh. Niculiță, *Medalii și plachete românești. Memoria metalului*, București, 1971; Constanța Știrbu, Simona Boicescu, *Participarea României la Primul război mondial și lupta pentru unire reflectate în opera medalistului Tony Szirmai*, în AMM, XII-XIV, 1990-1992, pp. 431-452; Constanța Știrbu, Katiușa Pârvan, *Unele date noi privind proiectele și probele monetare executate pentru România de Casa de medalii Huguenin-Frères din Elveția*, în AMM, XII-XIV, 1990-1992, pp. 421-430; Constanța Știrbu, Ana Maria Velter, Katiușa Pârvan, Doina Ciobanu, *Evenimente și personalități românești în operele unor medaliști străini. Catalog de expoziție*, București, 1993; Ion Safta, Rotaru Jița, Tiberiu Velter, Floricel Marinescu, *Decorații românești de război 1860-1947*, București, 1993; Simona Boicescu, *Medalia generalului Vasile Rudeanu*, în BSNR, LXXXVIII-LXXXIX, 1993-1995, pp. 199-203; Constanța Știrbu, *Documente inedite privind emiterea decorațiilor românești în perioada anilor 1916-1922*, în BSNR, LXXXVIII-LXXXIX, 1993-1995, pp. 245-268; Katiușa Pârvan, Angela Mihalca, *Opera medalistică a sculptorului Constantin Cristescu*, în AMM, XV-XX, II, 1993-1998, pp. 293-305; Katiușa Pârvan, *Medalii*

Primul portret major al lui Ferdinand, în calitate de principe-moștenitor, datează din decembrie 1893 și îl datorăm marelui artist Anton Scharff². Este vorba de medalia bătută cu ocazia căsătoriei moștenitorului tronului României cu principesa Maria a Marii Britanii și Irlandei. Scharff a realizat un portret delicat al cuplului, degajând seninătate și tinerețe. Acest portret medalistic va sluji de model și celui prezent pe o piesă din 1894, modelată de Johann Schwertdner³ și Menachem Carniol Fiul. Din păcate, acesta nu este decât o copie ștearsă a operei lui Scharff.

Persoană timidă și modestă, Ferdinand va reapărea în medalistica română în 1897, când a supraviețuit, în mod miraculos, unei boli, practic, incurabilă în epocă. Portretul lui Carniol fiul ne prezintă o persoană matarizată deja.

Foarte importante sunt portretele lui Ferdinand din anii 1907 – 1914, cele mai multe opera lui Tony Szirmai. Principele-moștenitor ne apare ca un om marcat de boală, îmbătrânit prematur, dar care și-a păstrat seninătatea și demnitatea în fața loviturilor sorții.

Tot lui Szirmai, singur sau asociat cu Lordonois, îi datorăm și primele portrete ale lui Ferdinand, în calitate de Rege al României, din 1914 și 1916. Ultimul apare pe un proiect al unei medalii dedicate intrării României în conflictul mondial și pe o medalie dedicată alianței româno-franceze. Tot în contextul dramatic al intrării României în război de partea Antantei se plasează creația artistului Constantin Dimitrescu. Este vorba de proiectul unei medalii, a cărei multiplicare a fost zădărnicită de vicisitudinile sorții României din toamna și iarna anului 1916. Macheta lui Dimitrescu este o capodoperă a artei medalistice românești. Ea surprinde cel mai bine dramatismul existențial pe care l-a trăit Regele, sfâșiat între loialitatea sa de principe de Hohenzollern-Sigmaringen, față de țara sa natală, și cea de Rege al României, față de țara adoptivă. Modelajul viguros, redus la linii esențiale, dă portretului regal aerul uanua de martir.

și decorații ce au aparținut lui Ionel Brătianu, în București. "Materiale de istorie și muzeografie", vol. XV, București, 2001, pp. 320-330; Katiușa Pârvan, *Opera medalistică a sculptorului Mihail Kara mărturie a sebarilor încoronării*, pp. 106-116, în "Muzeul Național", vol. XIII, București, 2001; E. Oberländer-Târnoveanu, Katiușa Pârvan, *Regina Elisabeta în medalistică*, în "Muzeul Național", vol. XIV, București, 2002, pp. 246-270; Andone Cumpătescu, *Personalități ale lașului în imagini medalistice*, Iași, 2002; Liliana-Nicoleta Hanganu, *Din nou despre medalia Unirea - Regina Maria*, în Simpozion de numismatică organizat în memoria martirilor căzuți la Valea Albă, la împlinirea a 525 de ani (1476-2001), Chișinău, 13-15 mai 2001. Comunicări studii și note, București, 2002, pp. 255-259.

² Scharff Anton (1845-1903) este unul din cei mai mari medalisti moderni. A studiat la Academia de Arte Decorative din Viena, fiind elevul lui David Boehm și la Academia de Gravură a Monetăriei din Viena. Din 1867 a lucrat ca gravor la Monetăria vieneză, iar din 1881 a fost director al Academiei de Gravură; Constanța Știrbu, Ana Maria Velter, Katiușa Pârvan, Doina Ciobanu, *Evenimente și personalități românești...*, pp. 84-85.

³ Schwertdner Johann (1834-1909), gravor și medalist austriac, a urmat cursurile Academiei de Gravură din Viena. A avut propria sa firmă de gravură întemeiată în 1864. Din 1874 a fondat Societatea Independentă a Gravorilor din Viena; Constanța Știrbu, Ana Maria Velter, Katiușa Pârvan, Doina Ciobanu, *Evenimente și personalități românești...*, p. 89.

Deși Regele Ferdinand I și Regina Maria erau distinși iubitori ai artei medaliei, fapt dovedit de numeroasele comenzi lansate de perechea princiară în anii 1894 – 1914, ca și de calitatea și modernitatea execuției lor artistice, dificultățile politice și economice care au marcat istoria țării în perioada 1916 – 1921 și-au pus amprenta și asupra emisiunilor medalistice din prima parte a domniei. Din acești ani se cunosc circa 70 de tipuri medalistice, dar cele mai multe sunt producții extrem de modeste, din anii 1919 – 1920, ale unor ateliere provinciale. Marea lor majoritate este lipsită de efigia suveranului. Cu toate acestea, merită să ne oprim asupra medaliiilor modelate de Szirmai, în 1919, una dedicată primei comemorări a creării României Mari și cealaltă dedicată Unirii Transilvaniei cu România și a eliberării ei de primejdia comunismului Republicii Sfaturilor maghiare, cu toate că reia un avers mai vechi⁴. Un loc aparte printre piesele bătute în acești ani îl ocupă medaliiile operelor de caritate ale Reginei Maria, care au pe revers crucea gamată și legenda PER AMOREM AD LUCEM. Au fost bătute în număr mare, cu diametre diferite, o bună parte din ele fiind expuse și vândute în afara țării, pentru obținerea fondurilor necesare îngrijirii răniților și susținerii cauzei naționale. Sînt opera gravurului Szirmai, degajând un aer de sensibilitate și idealism foarte apreciat în epocă⁵.

Anul 1921 reprezintă un moment de turnură în medalistica Regelui Ferdinand I, căci atunci a fost decisă organizarea încoronării solemne a lui și a reginei Maria, ca regi ai tuturor românilor. În vederea acestei ceremonii, ce urma să se desfășoare la Alba Iulia, au fost comandate mai multe medalii. Artistul orădean Mihail Kara a realizat o serie de proiecte de medalii, dedicate tutaror membrilor familiei regale a României⁶. Între cele care ne-au parvenit este și cea purtând efigia lui Ferdinand I, lucrată în stil art nouveau. Un alt proiect de medalie cu toartă, dedicată aceluiași eveniment, a fost lucrat de către bijutierul bucureștean Joseph Resch. Pe el sunt reprezentate efigiile accolat ale Regelui și ale împăratului Traianus, vădit marcate de medaliiile similare, emise în 1906 de către Regele Carol I.

Tot din acest an datează și un portret original creat de artistul reșițean Anton Rudolf Weinberger, stabilit la Viena. Și această lucrare este marcată de stilul art nouveau.

Ceremonia încoronării, planificată inițial pentru anul 1921, a avut loc, în cele din urmă, în octombrie 1922. Cu această ocazie au fost puse în circulație medaliiile oficiale și “populare” machetate de artistul român, stabilit pentru un timp la Paris, Constantin Kristescu. În ciuda aprecierii de care s-au bucurat în epocă, medaliiile nu sunt de o calitate artistică și tehnică demnă de un asemenea eveniment. O insignă și o machetă dedicate încoronării au fost realizate de Mihail

⁴ O serie din aceste medalii au fost sermalate (asupra unora insistându-se mai mult) în Cronică Numismatică și Arheologică din anii 1915-1927.

⁵ Vezi Constanța Știrbu, Simona Boicescu, *Participarea României la Primul război mondial și lupta pentru unire....* și Ștefan Capșa și Victor N. Popp, *op. cit.*, p. 25.

⁶ Katiușa Pârvan, *Opera medalistică a sculptorului Mihail Kara....*

Kara. Portretele lucrate de Kristescu, vor fi reluate și în 1925, pe medaliile dedicate Expoziției Generale a Basarabiei⁷.

Un nou portret medalistic al Regelui Ferdinand I a fost realizat de Anton Rudolf Weinberger în 1925, pe medalia comemorând semicentenarul Societății Regale Române de Geografie, pe care apare pentru prima oară însoțit de efigia Regelui Carol I. Anul următor, în 1926, sculptorița româncă Wilhelmina Pesky a modelat o plachetă consacrată celei de a 10 aniversări a urcării pe tron a Regelui, deși evenimentul avusese loc în 1924.

Ultima medalie bătută în cursul vieții lui Ferdinand datează din primăvara anului 1927. Ea comemora semicentenarul Independenței României. Efigia regală o datorăm lui Joseph Resch.

Studiul prezintă și câteva "medalii populare", cu portretul lui Ferdinand I. Ele sunt surprinzător de rare și cu o execuție mediocră. Este de bănuț că desăvârșirea unității naționale, ca și numeroasele vizite întreprinse de suveranii României în provinciile noi au fost însoțite de emisuni de medalii "populare", dar lipsa unor cercetări sistematice în colecțiile locale ne împiedică, pe moment, să reconstituim dimensiunea exactă a fenomenului medalistic românesc, în anii care au urmat Primului război mondial.

În timpul domniei lui Ferdinand I nu s-a realizat decât o singură medalie cu portrete asociate ale unor personaje istorice românești. Este vorba de proiectul lui Joseph Resch, din 1921, pe care Regele apare alături efigia împăratului Traianus.

Și memoria Regelui Ferdinand I a beneficiat de câteva medalii postume. Prima dintre acestea a fost modelată chiar de fiica lui cea mai mică, principesa Ileana. Portretul realizat de Ileana este unul din cele mai interesante din iconografia lui Ferdinand I. De o simplitate elaborată, el surprinde esența personalității celui dispărut: spiritul de sacrificiu, modestia, stoicismul. Tot principesei Ileana îi datorăm și portretul de pe medalia-decorație "Regele Ferdinand I", din 1929. Medaliile create de principesă constituie o excepție în domeniu. Ele par să fie singurele opere de acest gen realizate după natură. Celelalte medalii au fost create pornind de la fotografii, de cele mai multe ori oficiale, deci oarecum hieratice. Machetele principesei Ileana par să fi avut la origine schițele făcute în intimitatea familiei, în care omul Ferdinand nu mai era stânjenit de protocolul care-l agasa și nici nu trebuia să poarte masca rigidă a funcției oficiale.

Alte portrete postume ale lui Ferdinand I apar pe medaliile emise în 1928, cu ocazia sărbătoririi semicentenarului reintegrării Dobrogei în viața românească. Ele au fost modelate de artistul elvețian Henri Huguenin⁸. Efigia lui Ferdinand I

⁷ *Ibidem*; vezi și Katiușa Pârvan, Angela Mihalea, *op. cit.*

⁸ Henri Huguenin (1879-?), gravor și medalist elvețian, a fost fiul lui Fritz Huguenin-Jacot. Tatăl, împreună cu fratele său Albert Huguenin, au întemeiat în 1868 firma "Huguenin Frères", în Le Lôle (Neuchâtel), localitate din Valea Jura Neuchatelois, zonă renumită pentru industria

apare alături de cea a suveranului-copil, Mihai I, precum și de cea a lui Carol I și Mircea cel Bătrân. Funcția propagandistică a acestor alăturări este evidentă, având în vedere situația delicată în care se afla dinastia, după moartea lui Ferdinand, renunțarea la tron și înlăturarea de la succesiune a principelui Carol.

Tot din timpul primei domnii a Regelui Mihai I, din 1929, datează medalia executată de sculptorul Constantin Baraschi și A. Demian, dedicată celei de a 10-a aniversări a creării României Mari. Operă de tinerețe, portretul medalistic realizat de Baraschi este departe de a impresiona prin realizare artistică sau tehnică⁹.

Efigia Regelui întregitor va figura și pe câteva medalii emise în timpul domniei lui Carol al II-lea, în ciuda relațiilor încordate care au existat între Ferdinand I și fiul său mai mare, mai ales în ultimii zece ani de viață a primului. Deși Carol al II-lea nu a iertat niciodată înlăturarea lui de la succesiune la coroana României, din motive propagandistice el a trebuit să consimtă reprezentarea medalistică a efigiei lui Ferdinand. Cea dintâi medalie de acest fel este aceea din 1933, comemorând semicentenarul Castelului Peleş, creație a sculptorului Ion Jalea. Seria va fi continuată în 1936, cu o medalie dedicată împlinirii a 70 de ani de la alegerea lui Carol I ca principe al României. Pe ambele medalii, opera lui Emil W. Becker, portretul lui Ferdinand I apare alături de cel a lui Carol I și al lui Carol al II-lea. Tot lui Becker i se datorează și portretul asociat al lui Ferdinand I și Carol al II-lea, de pe medalia consacrată Mausoleului de la Mărășești, o adevărată capodoperă a genului. Remarcabil este și portretul "à l'Antique" al Regelui Ferdinand I, vizibil inspirat din cel creat în 1878 de Anton Scharff, pentru Carol I.

---

ceasurilor. Henri a urmat Școala profesională, unde a studiat desenul și gravura, apoi Școala de Arte Industriale de la Geneva. S-a perfecționat la Paris, la Școala de Belle-Arte, unde a fost elevul lui Ponscarné și Yancesse; Constanța Știrbu, Ana Maria Velter, Katiușa Pârvan, Doina Ciobanu, *op. cit.*, p. 24. A lucrat la firma familiei ca sculptor și modelator, prin talentul său artistic deosebit ridicând prestigiul Casei. Alături de el au lucrat Henri-fiul și Jacot Huguenin, Jean Ramsey și Fritz Jeanneret; Constanța Știrbu, Katiușa Pârvan, *Unele date noi privind proiectele și probele monetare executate pentru România de Casa de medalii Huguenin-Frères...*, pp. 419-420. La început frații Huguenin au fabricat doar carcase pentru ceasornice, iar din anul 1892 s-au orientat și spre medalii. Pentru optimizarea producției, firma a introdus din 1888 primele mașini pentru baterea medalilor, iar în 1897 și o mașină pentru micșorarea lor. După primul război au început baterea monedelor, în acest scop introducând nouă prese automate. Această firmă a fost deosebit de productivă, în anul 1913 de pildă, fabricând circa 1 milion de medalii pentru comemorarea sfârșitului Marelui Război. Statele nou create din Balcani și-au comandat la această firmă prospera medelele, medalile și decorațiile. Din 1955 firma s-a ocupat doar de baterea medalilor și decorațiilor, colaborând și cu artiști renumiți (Dali, Franz Fischer). După dispariția întemeietorilor, activitatea firmei a fost coordonată de fii acestora, Fritz, Georges, Henri și Paul, cel care va prelua conducerea fiind Georges Huguenin, fiul cel mare (până în 1966). Georges Huguenin-Sandoz a fost și vicepreședintele FIDEM, iar Paul Huguenin-Sandoz s-a ocupat în special de partea tehnică, ridicând prestigiul carcaselor niello executate de firmă la un înalt nivel, acestea însoțind ceasurile elvețiene pretutindeni. La această firmă România a comandat numeroase medalii, plachete, monede și decorații, între anii 1911-1932; Constanța Știrbu, Katiușa Pârvan, *op. cit.*, pp. 419-421.

⁹ Medalia a fost executată la Münzamt din Viena. Vezi și Elena C. Moșil, *Comemorarea medalistică Unirii Transilvaniei și Banatului cu Patria-Mumă*, p. 54, în BSNR, XXI, 57-60, 1926, pp. 53-54.

Portretul figurează pe medalia bătută în 1940, cu ocazia dezvelirii statuii Regelui (ea însăși a aceluiași artist, distrusă ulterior, din ordinul autorităților comuniste).

Se păstrează de asemenea o machetă a unei medalii creată în 1940 de către Haralambie Ionescu, pentru proiectul unei medalii care trebuia să comemoreze inaugurarea monumentului Regelui Ferdinand I. În ciuda stilului clasicizant al autorului, portretul lui Ferdinand este vădit superior altor creații ale lui H. Ionescu. Monumentul Regelui Ferdinand urma să fie executat de sculptorul Mestrovici, dar împrejurările care au dus la evenimentele din anul 1940 au împiedicat inaugurarea acestui monument, care de altfel nici nu fusese așezat în locul convenit - Piața Victoriei, ci mai la o parte, pe Șoseaua Kisselef. Doar grija primarului de atunci ai Capitalei, Dembrowski, a păstrat amintirea acestei opere sculpturale, prin baterea unei medalii comemorative, piesă extrem de rară, deoarece, nefiind o inaugurare oficială, piesa nu s-a distribuit, rămânând aproape necunoscută¹⁰.

O mențiune deosebită trebuie acordată ordinelor și decorațiilor instituite în timpul domniei Regelui Ferdinand I, majoritatea fiind creațiile sale. Ele se grupează în jurul anilor 1917-1920, subliniind preoienparea Regelui Ferdinand pentru afirmarea independenței și suveranității statului întregit precum și prețuirea pentru cei care au luptat pentru înfăptuirea lui¹¹. O parte din numeroasele proiecte au fost finalizate în timpul vieții suveranului, unele postum. Primul ordin creat de Ferdinand a fost ordinul "Mihai Viteazul", instituit prin Decretul Regal 2968 din 26 septembrie 1916. Se acorda pentru fapte deosebite pe câmpul de luptă; nu se putea trece la clasele superioare decât dacă deținea clasa a III-a. Primele decorații au fost executate la Casa Jaccard din Petersburg, care a lucrat și numeroase exemplare din medalia-decorație "Bărbăție și Credință", circa 3500 exemplare, trimise în țară prin firma Resch¹².

Următoarea decorație executată după proiectul Regelui Ferdinand a fost "Crucea Regina Maria", care s-a acordat persoanelor civile și militare, pentru merite deosebite în domeniul sanitar. A fost instituită prin Decretul Regal 201 din 15 martie 1917, fiind comandată la firma Lemaître din Paris.

Regele Ferdinand a desenat el însuși numeroase variante pentru proiectul unui "Ordin de merit al Unirii", ce urma a se acorda cu ocazia marelui eveniment al încoronării. Din anumite motive nu s-a instituit, dar desenele sale au stat la baza creării ordinului "Ferdinand", cu ocazia comemorării a zece ani de la Unire, în 1929, instituit în 8 mai 1929.

Tuturor celor care au luat parte la Războiul de întregire, civili și militari, li s-au acordat "Crucea comemorativă a Războiului din 1916-1918". Pentru această

¹⁰ Medalie a fost lucrată din aur, argint și bronz, cu diametrul 60 mm, modelată de Becker și executată în atelierul lui Fässler din București. Pe avers este portretul laureat al Regelui Ferdinand; vezi C. Bănanu (C. Moisil), *Medalistică*, în CNA, XVIII.

¹¹ Pentru contribuția Regelui Ferdinand la crearea unor decorații românești vezi Constanța Știrbu, *Documente inedite privind emiterea decorațiilor românești.....*

¹² Vezi și Katiușa Pârvan, *Medalii și decorații ce au aparținut lui Ionel Brătianu ....*

distincție au existat două proiecte, unul executat de Regele Ferdinand, altul de gravorul Constantin Kristescu. Crucea comemorativă a fost lucrată după modelul regal, de Casa Carniol din București, iar minidecorațiile, în atelierul gravorului I. Becke, tot din București. Acesta dia urmă executase 70.000 exemplare până în decembrie 1920; tot el a lucrat și variate tipuri de ace de cravată și medalioane cu chipul Regelui și reginei, pentru serbările încoronării.

O altă creație a Regelui Ferdinand este "Semnul distinctiv al războiului din 1916-1918", instituit prin Decretul Regal 850 din 1918. Deși Regele l-a proiectat încă din 1917, modelul oficial prezintă unele deosebiri față de modelul inițial.

Tot o piesă creată de Ferdinand este "Însemnul pentru ofițerii de stat major", cunoscut din desenele păstrate în caietul de proiecte al Regelui Ferdinand, precum și prin exemplarul păstrat la Muzeul Național de Istorie, ce fusese primit de ofițerul Sofronie Tănăsescu cu ocazia unei aniversări. Proiectul prevedea pentru acest însemn trei clase; din păcate nu a fost instituit¹³.

În anii de după Unirea cea Mare, au fost create o serie de distincții/medalii de decorații ca răsplătă pentru activitatea deosebită din diferite domenii. Astfel, în 1923, ministrul instrucțiunii Dr. Ctin Angelescu, cunoscut pentru prodigioasa activitate legată de ridicarea unor localuri școlare, a creat o medalie-decorație cu portretul Regelui Ferdinand, pentru cei care se remarcaseră în acest domeniu¹⁴.

Principesa și apoi Regina Maria, soția lui Ferdinand ocupă un loc aparte în medalistica românească. Primul ei portret se găsește pe medalia din 1893, dedicată căsătoriei cu principele-moștenitor al României, executată de Anton Scharff. De abia în 1904 ea va apare singură pe o reprezentare medalistică. Este vorba de medalia modelată de Constantin Kristescu, emisă cu ocazia acordării gradului de colonel al Regimentului 4 Roșiori, principesei Maria. Ea este reprezentată cu chipiu și tunică militară. Relieful puțin marcat al medaliei, ca și al tuturor celor semnate de Kristescu, scade oarecum valoarea artistică a piesei.

Între 1906 și 1914, principesa Maria va fi tot uiai frecvent prezentă în medalistică. Este remarcabilă seria proiectelor de medalii și plachete reprezentând-o pe principesă, create de sculptorul Tony Szirmai și de artistul rus, stabilit la Paris, Felix Rasumny, și el legat de curentul *art nouveau*. Efigiile surprind nu numai frumusețea, distincția, setea de viață a Mariei, dar și caracterul ei non-conformist. Cele mai interesante sunt portretele cu pălărie și cele cu capul întors $\frac{3}{4}$ spre spate, neobișnuite pentru o persoană de asemenea rang nobiliar. În contrast cu acestea este portretul de pe medalia bătută în 1913, pentru a comemora activitatea principesei în cursul epidemiei de holeră care a afectat armata română în cursul campaniei contra Bulgariei din cel de al Doilea Război Balcanic.

Dintre medaliiile bătute pentru Regina Maria, se remarcă cea comemorând alianța româno-franceză din 1916, care poartă efigiile accolat ale suveranilor

¹³ Constanța Știrbu, *Documente inedite privind emiterea decorațiilor românești.....*

¹⁴ C. Bănar (C. Moisil), *Medalii și plachete*, în CNA, IV.

români, precum și cea din 1918, emisă cu ocazia alegerii ei ca membru corespondent al Academiei de Arte Frumoase de la Paris. Ambele se datorează lui Tony Szirmai, devenit medalistul favorit al familiei regale a României. Aversul cu portretul din 1916, unde apare alături de Regele Ferdinand I, va fi refolosit pentru două medalii bătute în 1919, pentru a celebra prima aniversare a României Mari, unirea Transilvaniei cu România și eliberarea provinciei transcarpatice de amenințarea comunistă¹⁵.

Încoronarea proiectată în 1921 urma să fie comemorată de medaliile tuturor membrilor familiei regale comandate sculptorului Mihail Kara din Oradea. S-a păstrat proiectul unei astfel de piese, purtând un superb portret *art nouveau* al reginei Maria¹⁶. Ceremonia de la Alba Iulia din 1922 i-a prilejuit lui Constantin Kristescu modelarea unor medalii oficiale și "populare", având pe avers portretele acolate ale Regelui Ferdinand I și al reginei Maria în costumele de la încoronare. Maria este reprezentată purtând celebra coroană cu prepedilia, desenată de Costin Petrescu după modelul celei a Doamnei Despina-Milița, soția lui Neagoe Basarab și o fastuoasă mantie de purpură.

Aceluiași autor i-au fost solicitate machetele medaliilor din 1925, dedicate Expoziției Generale a Basarabiei, ale căror aversuri refolosesc desenul medaliei comemorative a încoronării de la Alba Iulia¹⁷.

În 1926, comemorarea semicentenarului Societății de Cruce Roșie a României, prilejuiește artistului elvețian Henri Huguenin din Le Lôle, realizarea unei reprezentări alegorice a instituției aniversate, sub forma unei surori de caritate. Este evident faptul că este vorba despre regina Maria, Huguenin inspirându-se din portretul realizat reginei, în costum de soră de caritate, în 1913, de către Tony Szirmai. Trăsăturile reginei Maria sunt evidente și în reprezentarea alegorică a României, de pe medaliile bătute în 1928, cu ocazia celei de a zecea aniversări a unirii Transilvaniei cu România. Macheta este opera sculptorului francez Pierre Dautel¹⁸.

În bună măsură, datorită relațiilor încordate cu Regele Carol al II-lea, între 1930 și 1937 efigia Mariei nu apare decât pe câteva modeste medalii "populare". De abia în 1940 va fi bătută o medalie postumă dedicată reginei Maria. Este vorba de "Stella Maris", o superbă operă de medalistică *art déco*, datorată lui Emil W. Becker. Regina apare ca o personalizare a Coastei de Argint din sudul Dobrogei și a perlei acesteia, Balcicul, unde a dorit să-i fie depusă inima, după moarte.

În timpul copilăriei, viitorul Rege Carol al II-lea, pe vremea aceea doar principe, apare pe câteva medalii databile între anii 1899 – 1909. Cel mai vechi portret medalistic al principelui Carol datează din 1899, de la vârsta de șase ani,

¹⁵ Despre medaliile dedicate operelor de caritate ale Reginei Maria, bătute pentru susținerea războiului de întregire, vezi Constanța Știrbu, Simona Boicescu, *Participarea României la Primul război mondial și lupta pentru unire.....*

¹⁶ Pentru detalii, vezi și Katiușa Părvan, *Opera medalistică a sculptorului Mihail Kara...*

¹⁷ Katiușa Părvan, Angela Mihalea, *Opera medalistică a sculptorului Constantin Kristescu....*

¹⁸ Vezi Liliana-Nicoleta Hanganu, *Din nou despre medalia Unirea...*

când micul principe fusese grav bolnav. Medalia bătută pentru a comemora vindecarea acestuia a fost realizată de Theodor Radivon. Ca și portretele ulterioare, prezente pe măștișoare sau medalii–premiu școlare create de casele Radivon, Carniol, sau de mici firme obscure, acesta nu excelează printr–o realizare artistică sau tehnică notabilă¹⁹. Totuși, din seria reprezentărilor medalistice din copilăria lui Carol al II–lea se detașează cel din portretul de grup al copiilor principilor–moștenitori ai României, Ferdinand și Maria, prezent pe placheta bătută cu prilejul botezului principesei Ileana, în 1909, creație în stil *art nouveau* a caselor Radivon și Carniol, probabil cu concursul unui artist vienez.

Portretul lui Carol, devenit între timp principe–moștenitor al tronului României, va apare pe una din probele create de Mihail Kara pentru medaliiile proiectatei încoronări din 1921. Deși de mici dimensiuni, opera în stil *art nouveau* a medaliștului orădean de origine cehă, este o reușită artistică. El surprinde foarte bine și psihologia personajului, plin de energie, dominator și mândru²⁰. Înrautățirea raporturilor dintre principele–moștenitor Carol și Regele Ferdinand și Regina Maria, urmată, în cele din urmă, de renunțarea la succesiune a acestuia și părăsirea țării, au determinat dispariția lui Carol din medalistica anilor 1922 – 1930.

Revenirea la tron a Regelui Carol al II–lea, în iunie 1930, constituie începutul ultimei faze: importante în reprezentarea efișii r regale în medalistica românească. Având în vedere faptul că s–au bătut circa 230 de medalii și plachete, de–a lungul unui singur deceniu, perioada poate fi considerată ca fiind cea mai dinamică din istoria medalisticii naționale. O serie de trăsături ale personalității suveranului, în primul rând, dorința lui de a domina în mod exclusiv scena politică, înclinarea lui spre cultul personalității, au favorizat prezența portretului frecventă a suveranului pe medalii și plachete. Carol al II–lea apare pe aproape toate emisiunile oficiale ale anilor 1930 – 1940. Foarte elocvente pentru noua atmosferă a epocii sunt legendele hiperbolizante care însoțesc reprezentările destul de standardizate, în ciuda faptului că ele provin din mâna unor artiști destul de diverși ca stil și școală. Credem că nu întâmplător suveranul este redat fără vârstă, ferm, plin de energie, inspirând curaj, respect, devotament. El apare ca un monolit, de o mândrie rece în fața succeselor societății românești din acei ani, veghind omniprezent asupra țării și poporului, neclintit în fața dificultăților istorice. Privite în perspectivă istorică, portretele eroizante ale Regelui Carol al II–lea se înscriu perfect în prototipul portretului “conducătorului” din Europa anilor '30, dominate de mistică predestinării, clarviziunii călăuzitoare și forței brute.

Pe medaliiile și plachetele din anii 1928 – 1929, figura Regelui minor Mihai este adesea asociată cu cea a bituicului său, Regele Ferdinand I, dar și cu portretele

¹⁹ Vezi E. Oberländer Târnoaveanu, Katiușa Pârvan, *Regina Elisabeta în medalistică...*, unde sunt prezentate câteva detalii privind baterea unor astfel de medalii.

²⁰ Katiușa Pârvan, *Opera medalistică a sculptorului Mihail Kara*, pp. 106.

lui Mircea cel Bătrân. Recursul la aceste asocieri se explică ușor prin nevoia de a da o legitimitate sporită micului suveran²¹.

Există și o serie de medalii pe care sunt prezente portretele unor membri ai Casei Regale a României. Astfel, o interesantă medalie populară din 1906 prezintă figurile principeselor Elisabeta, Marioara și a principelui Nicolae.

Portretul principelui Nicolae se află pe medalia modelată de Fritz Storck, în 1909, cunoscută sub numele de "Ciobănașul". Interesante sunt portretele principilor Carol și Nicolae, precum și a principeselor Elisabeta, Marioara și Ileana, de pe placheta dedicată botezului principesei Ileana, din 1909, creată de Radivon și Carniol.

Între 1912 – 1915, principesa Ileana va fi reprezentată alături de mama ei pe plachete realizate de Felix Rasumny.

Timp de aproape 50 de ani nici o medalie sau plachetă românească nu va mai evoca chipurile suveranilor României, chiar dacă două evenimente de importanță capitală în istoria națională, în desfășurarea cărora Regii Carol I, Ferdinand I și Regina Maria au jucat un rol important, au fost celebrate cu mare fast. Este vorba de Centenarul Războiului de Independență, de cea de a 60–a și cea de a 70–a aniversare a constituirii statului național unitar. De abia în ultimii ani, din inițiative, mai degrabă ale unor persoane private, au fost emise o serie de medalii pe care au fost restituite portretele lui Carol I, Reginei Elisabetei, Regelui Ferdinand I, Mariei și Mihai I. Amintim medalia lucrată de M. Fetița, bătută de Secția Numismatică a Cereului Militar Național, dedicată comemorării morții Reginei Maria, unde, pe avers, este reprodus portretul Reginei în costumul de la încoronare, iar pe revers imaginea Castelului Peleş²². O altă medalie este cea bătută pentru comemorarea a 50 de ani de la reîntregirea României (1944-1994 semnată A.Z. (Abraham Zoltan), realizată la Arad, de S.C. Arădeanca S.A. Pe aversul acestei piese este redat portretul mai puțin întâlnit pe medalii, al Regelui Ferdinand - cu cască de infanterist (îl regăsim doar pe moneda de aur bătută în 1944, portretele de pe această piesă fiind reluate pe medalie, într-o altă dispunere)²³.

Numeroasele creații medalistice dedicate celor doi suverani au fost realizate de medaliști români și străini: Carniol, Radivon, Scwartz, Dimitrescu, Kristescu, Jalea, Becker, Szirmai, Scharff, Dautel, Huguenin, ș.a.

Unul din artiștii medaliști străini, mult solicitat de către autoritățile române, a fost bănățeanul, de origine maghiară, naturalizat francez, Tony Szirmai. Putem afirma fără să greșim că producțiile lui domină de departe întreaga medalistică românească din anii 1898 – 1914. Deschis influențelor curentului art nouveau, Szirmai a încercat să

²¹ Pentru diferite aspecte legate de specificul medalisticii acestor ani vezi E. Oberländer-Târnoveanu și Katiușa Pârvan, *Carol I în medalistică* și E. Oberländer-Târnoveanu și Katiușa Pârvan, *Moartea Regelui Carol I reflectată în medalistică. Reacție publică și reacție personală*, în "Muzeul Național", vol. XIII, București, 2001, pp. 226-239.

²² Al. Ievreinov, *Efigii domnești pe medalii românești bătute între anii 1959-1997*, p. 237, nr. 19, în BSNR, XC-XCI (1996-1997), pp. 231-238.

²³ *Ibidem*, nr. 20.

impună o înnoire a stilului și tehnicii medalisticii oficiale. Judecând după creația păstrată, el s-a bucurat de mai mult succes în acest demers, numai în cazul medaliilor și plachetelor executate pentru principele moștenitor Ferdinand și soția sale Maria, mult mai înclinați să accepte inovația, decât pentru Carol I și Elisabeta. Szirmai a transmis imaginea suveranului în apogeul domniei, bătrânul fără vârstă, ferm și senin. Din păcate, cele mai multe proiecte de plachete foarte interesante, pentru Regele ce urma să fie sărbătorit, ca și pentru principii-moștenitori, toate inedite, pregătite pentru emisiunile care urmau să marcheze în 1914, cea de-a 75-a aniversare a suveranului, nu au fost urmate de emisiuni efective. Medaliile realizate de Szirmai după 1900, ca și de alți artiști, scot în evidență o tendință de idealizare în portretul regal. Fizionomia lui Carol I (ca de altfel și cea a lui Ferdinand), calmă și rece, apare tot mai stabilă, tot mai puțin marcată de trecerea timpului.

Extrem de novatoare, prin modelajul viguros și tratarea neconvențională a portretului sunt și medaliile lui Constantin Dimitrescu, a cărui operă influențată în mod evident de marile curente artistice europene ale vremii ar merita un studiu mai aprofundat. Autorul începe să producă machete de medalii în 1897, dar cele mai multe piese datează din timpul domniei lui Ferdinand I.

Deși puțin numeroase, foarte importante sunt și medaliile machetate de către Carl Storck și Fritz Storck, în anii 1906 – 1914. Dacă Storck –tatăl era un academist întârziat, fiul său, Fritz Storck, a fost legat, în mod evident, de curentul art nouveau, fiind primul artist român care a realizat opere medalistice în acest stil.

Un loc aparte în peisajul medalisticii românești de la cumpăna veacului, îl ocupă emisiunile produse de firmele bucureștene ale familiilor Carniol și Radivon, ambele având și statutul de "furnizor al Casei regale". Impresionantă numeric, producția celor două firme, în ciuda unei evidente îmbunătățiri calitative după 1890, dar mai ales după 1900, nu excelează nici prin originalitate și nici prin realizări deosebite din punct de vedere artistic sau tehnic. Cele mai multe dintre portretele lui Carol I, de pildă, prezente pe medaliile semnate de Carniol sau Radivon, sunt simple pastişe ale celor create de Kullrich²⁴ sau Scharff. Relieful lor este plat, iar celelalte reprezentări sunt foarte convenționale.

La începutul secolului nostru s-a dezvoltat și un centru medalistic românesc provincial, care era deja destul de activ încă din anii '80 ai secolului al XIX-lea. Este vorba de cel de la Iași, unde între 1887 – 1913, a activat firma fraților Elias și Samoil Șaraga, adesea asociați cu Kissing²⁵. Pornite din inițiative culturale și politice

²⁴ Kullrich Wilhelm (1821-1887), gravor și modelator german, a studiat la Academia de Belle-Arte din Berlin. A lucrat la Berlin pentru firma "Loos" (în primii ani și apoi în 1859), la Londra pentru firma "Wyon" (1850), la München și în Elveția (1855). Mai târziu a fost chemat la Sankt Petersburg și București pentru reorganizarea monetărilor naționale; Constanța Știrbu, Ana Maria Velter, Katiușa Pârvan, Doina Ciobanu, *op. cit.*, p. 46.

²⁵ O istorie interesantă, bine documentată a familiei de anticari și editori de medalii pasionați de istoria țării la I. Massof, *Strădania a cinci generații. Monografia familiei Șaraga*, Biblioteca evrească. Contribuții la istoria evreilor în România, București, 1941.

patriotice, medaliile bătute de firma Șaraga realizează un continuu progres tehnic important în anii 1906 – 1913, chiar dacă din punct de vedere artistic ele rămân prizoniere academismului. În orice caz, medaliile semnate de firma Șaraga sunt net superioare celor bătute în alte centre provinciale, cum ar fi, de exemplu, Galați sau Bârlad. În unele cazuri aceste medalii și plachete sunt, adesea, comparabile cu cele mai bune creații din București. În această categorie am putea plasa seria de medalii dedicate participării României la cel de al Doilea Război Balcanic. Influența, mai ales tehnică, a puternicului centru artistic al medaliei de la Viena este clară pe multe dintre medaliile bătute în 1913, în ciuda academismului încă dominant al reprezentărilor.

Menachem Carniol, Theodor Radivon și Șaraga au executat numeroase medalii și plachete "oficiale". Cu toate acestea se poate spune că ei au dominat în mod autoritar, mai ales piața românească a medaliilor "populare". Alimentată de progresele economice și sociale, de conveniențele vremii și de numeroasele evenimente importante care au fost celebrate cu mult fast, această piață a cunoscut o extraordinară expansiune din 1881, până în 1914.

Multe din medaliile dedicate Regelui Ferdinand și Reginei Maria impresionează atât prin valoarea artistică, fiind creații ale unor artiști de prestigiu, cât și prin mesajul plin de elan patriotic care a caracterizat "Epoca Marii Uniri".

Catalog

1. Medalie comemorativă cu toartă: **Aniversarea a 25 de ani de domnie a Regelui Carol I - întemeietorilor Regatului României – 1891.**
Autor: Radivon Theodor. *Atelier:* București.
Material: AE aurit. *Dim.* 30 mm.
2. Medalie comemorativă: **Căsătoria principelui moștenitor al tronului României, Ferdinand de Hohenzollern-Sigmaringen cu principesa Maria de Marea Britanie și Irlanda – 1892/1893, 29 decembrie 1892/10 ianuarie 1893.**
Autor: Scharff Anton. *Atelier:* Viena.
Material: AR. *Dim.* 50 mm.
3. Mărturie de botez: **Botezul principelui Carol – 1893, 17/29 octombrie.**
Autor: Radivon Theodor. *Atelier:* București.
Material: AR. *Dim.* 27 mm.
4. Mărturie de botez cu toartă: **Botezul principelui Carol – 1893, născut la 3 octombrie – botezat la 17 octombrie**
Autor: Carniol Menachem Fiul? *Atelier:* București.
Material: AR. *Dim.* 24 mm.

5. Medalie comemorativă: **Principele Ferdinand și principesa Maria, patronii Expoziției "Societății Cooperative a constructorilor și meseriașilor români" – 1894, 29 august.**
Autor: Schwerdtner Johann și Carniol Menachem Fiul. *Atelier:* Viena.
Material: AE argintat. *Dim.* 35 mm.
6. Medalie comemorativă cu toartă: **Principele Ferdinand și principesa Maria, patronii Expoziției "Societății Cooperative a constructorilor și meseriașilor români" – 1894, 29 august – Probă.**
Autor: Carniol Menachem Fiul. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 35 mm.
7. Mărturie de botez cu toartă: **Botezul principesei Elisabeta – 1894, născută la 29 septembrie, botezată la 17 octombrie.**
Autor: Carniol Menachem Fiul? *Atelier:* București.
Material: AR. *Dim.* 25 mm.
8. Ecuson: **Principesa Maria cu principele Carol, copil – 1895.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* Neprecizat.
Material: Hârtie + foto. *Dim.* 41 mm.
9. Medalie comemorativă: **Societatea Cooperativă a Constructorilor și Meseriașilor Români - Concursul general anual – 1895, mai.**
Autor: Schwerdtner Johann și Carniol Menachem Fiul. *Atelier:* Viena și București.
Material: AE argintat. *Dim.* 61 mm.
10. Medalie comemorativă: **Inaugurarea canalului navigabil de la Porțile de Fier ale Dunării cu ocazia vizitei împăratului Franz Joseph al Austro-Ungariei – 1896, 15/27 septembrie.**
Autor: Carniol Menachem Fiul. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 29 mm.
11. Medalie comemorativă: **În amintirea salvării principelui Ferdinand - poporul recunoscător salvatorilor, 1897.**
Autor: Carniol Menachem Fiul. *Atelier:* București.
Material: AE aurit. *Dim.* 29,5 mm.
12. Medalie comemorativă cu toartă: **Regimentul 4 Roșiori în amintirea salvării augustului și iubitului său comandant principele Ferdinand – 1897.**
Autor: Carniol Fiul. *Atelier:* București.
Material: AE aurit. *Dim.* 26 mm.
13. Medalie comemorativă unificies: **În amintirea însănătoșirii principelui Carol – 1897, bolnav între 2/12 - 19/31 octombrie.**
Autor: Radivon Theodor. *Atelier:* București.
Material: AR. *Dim.* 26 mm.
14. Medalie comemorativă cu toartă: **Însănătoșirea principelui Carol – 1899, bolnav între 2/12 - 19/31 octombrie.**
Autor: Radivon Theodor. *Atelier:* București.

- Material: AR. Dim. 26 mm.*
15. **Mărțișor: Principele Carol – 1900.**
Autor: Radivon Theodor. Atelier: București.
Material: AE argintat. Dim. 26 mm.
16. **Medalie comemorativă cu toartă: Numirea principesei Maria comandant al Reg. 4 Roșiori – 1901.**
Autor: Kristescu Constantin. Atelier: București.
Material: AR. Dim. 33 mm.
17. **Medalie-premiu: "Căminul românesc" - Protecția fetelor – 1900 – 1906.**
Autor: Schwarz A. Atelier: București.
Material: AE argintat. Dim. 28 mm.
- 18–19. **Medalie comemorativă: Inaugurarea marelui canal al Brațului Sulina în prezența Altetelor Lor Regale prințul și prințesa Ferdinand și Maria de România – 1902, octombrie.**
Autor: Patey Henri Auguste Jules. Atelier: Paris.
Material: AR; AE. Dim. 37 mm.
20. **Medalie comemorativă cu toartă unifacies: Principele Ferdinand – 1902.**
Autor: Radivon Theodor. Atelier: București.
Material: AR aurit. Dim. 22,5 mm.
21. **Medalie comemorativă: Maria - Principesă a României – 1902.**
Autor: Szirmai Tony. Atelier: Paris.
Material: AR aurit. Dim. 27 mm.
22. **Medalie comemorativă: Principesa Maria – 1902.**
Autor: Szirmai Tony. Atelier: Paris.
Material: AR. Dim. 16 mm.
23. **Medalie comemorativă unifacies: Maria - Principesă a României – 1902.**
Autor: Szirmai Tony. Atelier: Paris.
Material: AR aurit. Dim. 22,5 mm.
24. **Mărțișor: Principele Carol – 1902.**
Autor: Radivon Theodor. Atelier: București.
Material: AR aurit. Dim. 22,5 mm.
25. **Medalie comemorativă unifacies: Principele Carol – 1902.**
Autor: Radivon Theodor. Atelier: București.
Material: AR. Dim. 23 mm.
26. **Medalie comemorativă: Botezul principelui Nicolae – 1903, 3 octombrie.**
Autor: Carniol Menachem Fiul. Atelier: București.
Material: AE aurit. Dim. 76 mm.
27. **Medalie comemorativă cu toartă: Expoziția Generală Română deschisă cu prilejul celei de a 40 aniversări de domniei a Regelui Carol I – 1906.**
Autor: Radivon Theodor. Atelier: București.
Material: AE aurit și AL. Dim. 30 mm.

28. **Insignă: Societatea "Principesa Maria" – 1906 – 1914.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 34x22 mm.
29. **Insignă: Societatea "Principesa Maria" – 1906 – 1914.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* București.
Material: AE + email. *Dim.* 34,5x28 mm.
30. **Mărturie de botez cu toartă: Principele Nicolae al României - 3 octombrie 1903 - 1903.**
Autor: Radivon Theodor. *Atelier:* București.
Material: AE argintat. *Dim.* 28 mm.
31. **Medalie comemorativă cu toartă unificies: Principele Nicolae – 1906.**
Autor: Radivon Theodor. *Atelier:* București.
Material: AR aurit. *Dim.* 35 mm.
32. **Medalie premiu cu toartă: Elevului merituos la finele anului școlar - 1906.**
Autor: Carniol Menachem. *Atelier:* București.
Material: AR aurit. *Dim.* 35 mm.
33. **Medalie comemorativă: Principelui Ferdinand - Președinte de onoare al Societății Funcționarilor Publici cu prilejul celei de a 25-a aniversări de la înființare – 1907, 31 ianuarie.**
Autor: Carniol Menachem Fiul. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 37,5 mm.
34. **Mărturie de botez cu toartă: Botezul principesei Ileana – 1909, născută la 23 decembrie 1908, botezată la 15 ianuarie.**
Autor: Carniol Menachem Fiul. *Atelier:* București.
Material: AR. *Dim.* 25 mm.
35. **Plachetă comemorativă unificies: Botezul principesei Ileana – 1909, 23 decembrie 1908 - 15 ianuarie 1909.**
Autor: Carniol Menachem Fiul. *Atelier:* București.
Material: AE aurit. *Dim.* 91x85 mm.
36. **Cruce: Societatea Principesa Maria – 1906 – 1914.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* Neprecizat.
Material: AE argintat. *Dim.* 49x31 mm.
37. **Plachetă comemorativă cu toartă: Principesele Maria și Elisabeta – 1907-1910.**
Autor: Rasumny Felix și Cronberg. *Atelier:* Paris.
Material: AR. *Dim.* 30x19 mm.
38. **Plachetă comemorativă cu toartă: Jubileul de 40 de ani al Clubului Tinerimei – 1907.**
Autor: Rasumny Felix și Cronberg. *Atelier:* Paris.
Material: AR. *Dim.* 30x19 mm.
39. **Medalie comemorativă ovală: Principesa Maria – 1912.**
Autor: Szirmai Tony. *Atelier:* Paris.

- Material: AE. Dim. 33x24 mm.*
40. Medalie comemorativă: **Principele Ferdinand comandantul suprem al campaniei din Bulgaria – 1913.**
Autor: Szirmai Tony. Atelier: Paris.
Material: AE. Dim. 100,5 mm.
41. Medalie comemorativă: **Ferdinand - Principe al României – 1913 – 1914 (Machetă).**
Autor: Szirmai Tony. Atelier: Paris.
Material: AR. Dim. 60 mm.
- 42–43. Medalie comemorativă cu toartă unifacies: **Ferdinand - principe al României – 1913 – 1914.**
Autor: Radivon Theodor. Atelier: București.
Material: AR aurit. Dim. 70 mm.
AR aurit. Dim. 35 mm.
- 44–45. Medalie-premiu: **Ferdinand - Principe al României – 1913 – 1914.**
Autor: Szirmai Tony și Koller. Atelier: Paris.
Material: AE. Dim. 60 mm.
46. Plachetă comemorativă unifacies: **Ferdinand - principe al României – 1913 – 1914 (Machetă).**
Autor: Szirmai Tony. Atelier: Paris.
Material: AE. Dim. 98,5x81 mm.
47. Medalie-premiu: **Principesa Maria, mângâietoarea bolnavilor de holeră din campania din Bulgaria – 1913.**
Autor: Szirmai Tony. Atelier: Paris.
Material: AR. Dim. 61,5 mm.
48. Plachetă comemorativă: **Principesa Maria, mângâietoarea bolnavilor de holeră din campania din Bulgaria – 1913.**
Autor: Szirmai Tony. Atelier: Paris.
Material: AE. Dim. 99,5x76,5 mm.
49. Plachetă comemorativă: **Maria - Principesa României – 1907 (Machetă).**
Autor: Szirmai Tony. Atelier: Paris.
Material: AE. Dim. 97x80 mm.
50. Plachetă comemorativă: **Maria - Principesa României – 1907 (Machetă).**
Autor: Szirmai Tony. Atelier: Paris.
Material: AE. Dim. 85x68 mm.
51. Plachetă comemorativă: **Maria - Principesa României – 1907 (Machetă).**
Autor: Szirmai Tony. Atelier: Paris.
Material: AE. Dim. 98x79,5 mm.
52. Plachetă comemorativă: **Maria - Principesa României – 1907 (Machetă).**
Autor: Szirmai Tony. Atelier: Paris.
Material: AE. Dim. 100x70,5 mm.

53. Plachetă comemorativă: **Maria - Principesa României – 1907 (Machetă).**
Autor: Szirmai Tony. *Atelier:* Paris.
Material: AE. *Dim.* 100x74 mm.
54. Plachetă comemorativă cu toartă: **Principesa Maria – 1907.**
Autor: Szirmai Tony și Cronberg M & Fii. *Atelier:* Paris.
Material: AE. *Dim.* 25x22 mm.
55. Mărturie de botez cu toartă: **Botezul principei Mircea – 1913, 21 decembrie 1912 - 20 ianuarie 1913.**
Autor: Carniol Menachem Fiul. *Atelier:* București.
Material: AR. *Dim.* 25 mm.
56. Mărturie de botez: **Botezul principelui Mircea – 1913.**
Autor: Carniol Menachem Fiul. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 27 mm.
57. Medalie comemorativă cu toartă unifacies: **Ferdinand I - Rege al României - 1914.**
Autor: Szirmai Tony. *Atelier:* Paris.
Material: AE. *Dim.* 24 mm
58. Medalie comemorativă cu toartă: **Proclamarea lui Ferdinand I ca Rege al României – 1914.**
Autor: Szirmai Tony. *Atelier:* Paris.
Material: AE. *Dim.* 24 mm.
59. Medalie comemorativă cu toartă: **Proclamarea Mariei ca Regină a României – 1914.**
Autor: Szirmai Tony?. *Atelier:* Paris?
Material: AE. *Dim.* 24 mm.
60. Plachetă comemorativă cu toartă: **"La hotare !" – 1914.**
Autor: Huguenin Henri și Dimitrescu Constantin. *Atelier:* Le Lôle.
Material: AR. *Dim.* 31x26 mm.
61. Plachetă comemorativă cu toartă: **"România veghează" – 1915.**
Autor: Dimitrescu Constantin și Huguenin Henri. *Atelier:* Le Lôle
Material: AE argintat sau AR. *Dim.* 32x26,5 mm.
62. Germania – Medalie satirică: **Milogeală către balcanici – 1915.**
Autor: K. Goetz. *Atelier:* Berlin.
Material: Tombac bronzat. *Dim.* 57 mm.
63. Medalie comemorativă: **Alianța româno-franceză – 1916.**
Autor: Szirmai Tony. *Atelier:* Paris.
Material: AE. *Dim.* 60 mm.
64. Medalie comemorativă: **Intrarea României în Primul Război Mondial – 1916 (Proiect).**
Autor: Szirmai Tony. *Atelier:* Paris.
Material: AE argintat. *Dim.* 150 mm.

65. Medalie comemorativă: **Intrarea României în Primul Război Mondial – 1916, 14 August (Proiect).**
Autor: Dimitrescu Constantin. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 83 mm.
66. Medalie comemorativă cu toartă: **Intrarea României în Primul Război Mondial – 1916.**
Autor: Szirmai Tony și Lordonnois M. *Atelier:* Paris.
Material: AE. *Dim.* 28 mm.
67. Plachetă comemorativă unificies: **Colaborarea armată franco-română – 1917.**
Autor: A. Delaspré după Georges Scott. *Atelier:* Paris.
Material: AE. *Dim.* 80x53 mm.
68. Însemn: **7 ani de serviciu la Școala de Ofițeri de cavalerie – 1916 – 1927.**
Autor: Resch Josef. *Atelier:* București.
Material: AE, AR și email. *Dim.* 56x47,5 mm.
69. Bancnotă: **25 bani – 1917.**
Autor: Dumitriu Sava Horațiu. *Atelier:* Iași, Serviciul Geografic al Armatei.
Material: Hârtie. *Dim.* 53x40,5 mm.
70. Bancnotă: **50 bani – 1917.**
Autor: Dumitriu Sava Horațiu. *Atelier:* Iași, Serviciul Geografic al Armatei.
Material: Hârtie. *Dim.* 58x44 mm.
71. Bancnotă: **10 lei – 1917 (Proiect).**
Autor: Petrescu Costin. *Atelier:* American Banknote Company - New York.
Material: Hârtie. *Dim.* 127x82 mm.
72. Bancnotă: **50 lei – 1917 (Proiect).**
Autor: Petrescu Costin. *Atelier:* American Banknote Company - New York.
Material: Hârtie. *Dim.* 150x93 mm.
73. Bancnotă: **200 lei – 1917 (Proiect).**
Autor: Petrescu Costin. *Atelier:* American Banknote Company - New York.
Material: Hârtie. *Dim.* 166x106 mm.
74. Bancnotă: **2000 lei – 1917 (Proiect).**
Autor: Petrescu Costin. *Atelier:* American Banknote Company - New York.
Material: Hârtie. *Dim.* 184x122 mm.
- 75-76. Belgia – Medalie-premiu cu toartă: **Ajutor pentru ambulanțele din România – 1917.**
Autor: Gerveaux H. *Atelier:* Paris.
Material: AE aurit; AE argintat. *Dim.* 30 mm.
77. Insignă: **Comitetul Național Român din SUA "Unire ori moarte!" – 1917 – 1918.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* Neprecizat.
Material: AE emailat. *Dim.* 18 mm.

78. Medalie comemorativă: **Regina Maria, membră corespondentă a Academiei de Arte Frumoase din Paris - Secția de pictură – 1918, 19 ianuarie.**
Autor: Szirmai Tony. *Atelier:* Paris.
Material: AE. *Dim.* 61,5 mm.
79. Medalie comemorativă cu toartă: **Ferdinand I, Rege al României - Unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România – 1918 – 1919.**
Autor: Szirmai Tony. *Atelier:* Paris.
Material: AE argintat. *Dim.* 24,5 mm.
80. Medalie comemorativă: **Eliberarea Transilvaniei – 1919, 1 decembrie 1918 - iunie 1919.**
Autor: Szirmai Tony. *Atelier:* Paris.
Material: AE. *Dim.* 60 mm.
81. Insignă: **Silistra-Bucovina-Transilvania-Basatabia – 1918 – 1919.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* Neprecizat.
Material: Zn. *Dim.* 42x39 mm.
82. Medalie: **Comemorarea unui an de la înființarea Diviziei de artilerie-vânători la Iași, 1 noiembrie 1919.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* Iași?
Material: AR. *Dim.* 30x16 mm.
83. Medalie comemorativă cu toartă: **Cucerirea Budapestei - Reg. 28/3 obuziere din Div. de artilerie-vânători, 4 august 1919 – 1919.**
Autor: Kara Mihail?. *Atelier:* Oradea?
Material: AE aurit și rips. *Dim.* 30x16 mm.
84. Însemn: **"Militar rănit - Maria Regina" – 1919.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* Neprecizat.
Material: AE și email. *Dim.* 51x35 mm.
85. Plachetă comemorativă rombică, cu toartă, unifacies: **Regele Ferdinand I, aducătorul păcii – 1919 – 1920.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* Neprecizat.
Material: AL. *Dim.* 20x20 mm.
86. Plachetă comemorativă rombică, cu toartă, unifacies: **Regina Maria - comemorarea păcii – 1919 – 1920.**
Autor: Halla. *Atelier:* Neprecizat.
Material: AL. *Dim.* 20x20 mm.
87. Medalie unifacies cu toartă: **Regina Maria a României – 1919 – 1922.**
Autor: Halla. *Atelier:* Neprecizat.
Material: AL. *Dim.* 17 mm.
88. Cruce: **"Crucea comemorativă a războiului 1916 - 1918", cu barete: Turtucaia, Jiu, Mărăști, Dunărea și București – 1918 – 1919.**
Autor: Resch Joseph. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 46 mm.

89. **Însemn miniatură: Semnul distinctiv al Războiului din 1916 – 1919 – 1919.**
Autor: Resch Joseph? *Atelier:* București.
Material: Tombac și rips. *Dim.* 18x15,5 mm.
90. **Medalie comemorativă cu toartă: Inaugurarea monumentului eroilor din Reg. 4 Roșiori "Regina Maria" – 1919.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* București.
Material: AE argintat. *Dim.* 25 mm.
91. **Medalie comemorativă cu toartă: În amintirea încoronării Regelui Ferdinand I – 1921 (Probă).**
Autor: Resch Josef. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 35 mm.
92. **Insignă: În amintirea încoronării de la Alba Iulia – 1921.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* Neprecizat.
Material: Metal comun + foto. *Dim.* 26 mm.
93. **Medalie comemorativă cu toartă: Ferdinand - Regele României în amintirea încoronării de la Alba Iulia din 1921 – 1921 (Probă).**
Autor: Kara Mihail. *Atelier:* Oradea.
Material: AE argintat. *Dim.* 25 mm.
94. **Medalie comemorativă: Ferdinand - Regele României în amintirea încoronării de la Alba Iulia din 1921 – 1921 (Probă).**
Autor: Kara Mihail. *Atelier:* Oradea.
Material: AE argintat. *Dim.* 25 mm.
95. **Medalie comemorativă cu toartă: Maria - Regina României în amintirea încoronării de la Alba Iulia din 1921 – 1921 (Probă).**
Autor: Kara Mihail. *Atelier:* Oradea.
Material: AE argintat. *Dim.* 25 mm.
96. **Medalie comemorativă cu toartă: Carol - Principe al României în amintirea încoronării de la Alba Iulia din 1921 – 1921 (Probă).**
Autor: Kara Mihail. *Atelier:* Oradea.
Material: AR. *Dim.* 25 mm.
97. **Medalie comemorativă cu toartă: Elisabeta - Principesă a României în amintirea încoronării de la Alba Iulia din 1921 – 1921(Probă).**
Autor: Kara Mihail. *Atelier:* Oradea.
Material: AR. *Dim.* 25 mm.
98. **Medalie comemorativă cu toartă: Principesa Maria, în amintirea încoronării din 1921 – 1921 (Probă).**
Autor: Kara Mihail. *Atelier:* Oradea.
Material: AE. *Dim.* 25 mm.
99. **Medalie comemorativă cu toartă: Principesa moștenitoare Elena, în amintirea încoronării din 1921 – 1921 (Probă).**
Autor: Kara Mihai. *Atelier:* Oradea.

Material: AE. *Dim.* 25 mm.

100. **Insignă: În amintirea încoronării de la Alba Iulia a suveranilor României unite – 1922.**

Autor: Kara Mihail. *Atelier:* Oradea.

Material: AE. *Dim.* 25 mm.

101. **Medalie comemorativă unifacies: În amintirea încoronării de la Alba Iulia a suveranilor României unite – 1922 (Proiect).**

Autor: Kara Mihail. *Atelier:* Oradea.

Material: AE. *Dim.* 145 mm.

102. **Medalie comemorativă: Încoronarea de la Alba Iulia a Regelui Ferdinand I și a reginei Maria – 1922, 15 octombrie.**

Autor: Kristescu Constantin. *Atelier:* Paris.

Material: AR. *Dim.* 45 mm.

103. **Medalie comemorativă cu toartă și panglică tricolor: În amintirea încoronării de la Alba Iulia a Regelui Ferdinand și a reginei Maria, cu o baretă - "București - Alba Iulia " – 1922.**

Autor: Kristescu Constantin. *Atelier:* Paris.

Material: AE. *Dim.* 40 mm.

104. **Medalie comemorativă cu toartă: În amintirea încoronării suveranilor României la Alba Iulia – 1922.**

Autor: Neprecizat. *Atelier:* Neprecizat.

Material: AL. *Dim.* 30 mm.

105. **Insignă: Încoronarea de la Alba Iulia a Regelui Ferdinand I și a reginei Maria – 1922.**

Autor: Neprecizat. *Atelier:* Neprecizat.

Material: Metal comun + foto. *Dim.* 31 mm.

106. **Insignă: Harta României Mari – "Unită pentru vecie !" – 1922.**

Autor: Neprecizat. *Atelier:* Neprecizat.

Material: MC și email. *Dim.* 25 mm.

107. **Medalie comemorativă: Expoziția și târgul de mostre ale industriei românești, 1921, 11 septembrie - 2 octombrie – 1921.**

Autor: Weinberger Anton Rudolf. *Atelier:* Viena.

Material: AE. *Dim.* 40 mm.

108. **Monedă: 100 lei – 1922.**

Autor: Dammann P. M. *Atelier:* Londra.

Material: AU. *Dim.* 35 mm.

109. **Monedă: 20 lei – 1922.**

Autor: Dammann P. M. *Atelier:* Londra.

Material: AU. *Dim.* 21 mm.

110. **Monedă: 50 lei – 1922.**

Autor: Dammann P. M. *Atelier:* Londra.

- Material: AU. Dim. 40 mm.*
- 111. Monedă: 2 lei – 1922.**
Autor: Dammann P. M. Atelier: Londra.
Material: AU. Dim. 30 mm.
- 112. Monedă: 2 lei – 1922 (Probă).**
Autor: Huguenin Henri. Atelier: Le Lôle.
Material: Ni. Dim. 27 mm.
- 113. Monedă: 2 lei – 1922 (Proiect).**
Autor: Huguenin Henri. Atelier: Le Lôle.
Material: Nichel+fotografie. Dim. 27,5 mm.
- 114. Monedă: 2 lei – 1922 (Proiect).**
Autor: Huguenin Henri. Atelier: Le Lôle.
Material: Nichel+fotografie. Dim. 27,5 mm.
- 115. Monedă: 2 lei – 1922 (Proiect).**
Autor: Huguenin Henri. Atelier: Le Lôle.
Material: Nichel+fotografie. Dim. 27 mm.
- 116. Monedă: 2 lei – 1922 (Proiect).**
Autor: Huguenin Henri. Atelier: Le Lôle.
Material: Nichel+fotografie. Dim. 27,5 mm.
- 117. Monedă: 1 leu – 1922 (Proiect).**
Autor: Huguenin Henri. Atelier: Le Lôle.
Material: Ni. Dim. 24 mm.
- 118. Monedă: 1 leu – 1922 (Proiect).**
Autor: Huguenin Henri. Atelier: Le Lôle.
Material: Nichel+fotografie. Dim. 24 mm.
- 119. Monedă: 1 leu – 1922 (Proiect).**
Autor: Huguenin Henri. Atelier: Le Lôle.
Material: Nichel+fotografie. Dim. 24 mm.
- 120. Monedă: 1 leu – 1922 (Proiect).**
Autor: Huguenin Henri. Atelier: Le Lôle.
Material: Nichel+fotografie. Dim. 24 mm.
- 121. Medalie-decorație: "Răsplata muncii pentru construcții școlare", cl. II – 1923.**
Autor: Resch Joseph. Atelier: București.
Material: AR. Dim. 31,5 mm.
- 122. Medalie-premiu: Expoziția Moldovei întregite – 1923.**
Autor: Kristescu Constantin. Atelier: Paris.
Material: AE. Dim. 57 mm.
- 123-124. Plachetă comemorativă cu toartă: Inaugurarea dispensarului "Reine Marie de Roumanie" – 1923, 9 decembrie.**
Autor: Kristescu Constantin. Atelier: Paris.
Material: AR aurit. Dim. 30x26 mm.

- Material: AR. Dim. 30x26 mm.*
125. Medalie comemorativă unifacies: **Regina Maria – 1923 –1924 (Probă).**
Autor: Kristescu Constantin. Atelier: Paris.
Material: AR. Dim. 68,5 mm.
126. Medalie comemorativă: **Expoziția generală a Basarabiei – 1925.**
Autor: Kristescu Constantin. Atelier: Paris.
Material: AR aurit. Dim. 50 mm.
127. Medalie comemorativă cu toartă: **Șase ani de la unirea Basarabiei – 1924, 27 martie 1918 - 9 aprilie 1924.**
Autor: Neprecizat. Atelier: Chișinău.
Material: AL. Dim. 30 mm.
128. Medalie comemorativă: **Aniversarea a 50 de ani de la întemeierea Societății Regale Română de Geografie – 1925.**
Autor: Weinberger Anton Rudolf. Atelier: Viena.
Material: AE. Dim. 70 mm.
129. Medalie comemorativă: **Primul Congres Internațional de sondaje și expoziția de tehnică minieră din București – 1925, 27 septembrie - 5 noiembrie.**
Autor: Carniol Menachem Fiul. Atelier: București.
Material: AE aurit. Dim. 65 mm.
130. Insignă: **Societatea "Cultul Patriei" – 1923 – 1925.**
Autor: Neprecizat. Atelier: București.
Material: AE+email. Dim. 26x19 mm.
131. Medalie comemorativă: **Jubileul Jockey Club Român sub președinția M.S. Regele Ferdinand I – 1925.**
Autor: Kristescu Constantin. Atelier: București.
Material: AE. Dim. 60 mm.
132. Plachetă comemorativă: **Aniversarea a 10 ani de la urcarea pe tron a Regelui Ferdinand I și a cinci ani de la încoronarea de la Alba Iulia – 1926.**
Autor: Pesky Wilhelminna. Atelier: București.
Material: AE argintat. Dim. 35x28 mm.
133. Plachetă comemorativă: **Aniversarea a 10 ani de la urcarea pe tron a reginei Maria și a cinci ani de la încoronarea de la Alba Iulia – 1926.**
Autor: Pesky Wilhelminna. Atelier: București.
Material: AE argintat. Dim. 35x28 mm.
134. Medalie comemorativă: **Aniversarea a 50 de ani de la înființarea Societății de Cruce Roșie a României – 1926.**
Autor: Huguenin Henri. Atelier: Le Lôle.
Material: AE. Dim. 50 mm.

135. Medalie comemorativă cu toartă: **Expoziția Târgul Moșilor din București – 1926.**
Autor: M. Carniol Fiul. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 60 mm.
136. Insignă: **Jubileul de 100 de ani al Liceului de fete “Principesa Ileana” din Tighina – 1926.**
Autor: necunoscut. *Atelier:* Necunoscut.
Material: AE și email. *Dim.* 30x45 mm
137. Insignă: **Vizita reginei Maria în SUA – 1927.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* Neprecizat.
Material: Celuloid. *Dim.* 32 mm.
138. Medalie: **Medalia jubiliară a Războiului de Independență – 1927.**
Autor: Resch Joseph. *Atelier:* București.
Material: AR. *Dim.* 32 mm.
139. Însemn: **Cifrul Regelui Ferdinand I – 1914 – 1927.**
Autor: Resch Joseph?. *Atelier:* București?
Material: AR. *Dim.* 57x44 mm.
140. Însemn: **Cifrul Regelui Ferdinand I – 1914 – 1927.**
Autor: Resch Joseph?. *Atelier:* București?
Material: AE aurit. *Dim.* 55x50 mm.
141. Însemn: **Cifrul Regelui Ferdinand I – 1914 – 1927.**
Autor: Resch Joseph?. *Atelier:* București?
Material: AE aurit. *Dim.* 46x29 mm.
142. Medalie comemorativă unifacies: **În memoria Regelui Ferdinand I – 1927.**
Autor: Ileana, principesa. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 49 mm.
143. Medalie comemorativă: **Ferdinand I - Regele României (Machetă).**
Autor: Ionescu Haralambie. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 235x230 mm.
144. Medalie comemorativă cu toartă: **Spre eterna amintire a marelui Bunului și viteazului nostru Rege – 1866 – 1927 – 1927.**
Autor: Carniol?. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 40 mm.
145. Insignă: **Regina noastră Maria – 1922 – 1930.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* Neprecizat.
Material: AR. *Dim.* 32x22 mm.
146. Însemn: **Divizia 10 – 1919 – 1927.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* Neprecizat.
Material: AR și email. *Dim.* 46x45 mm.
147. Medalie comemorativă: **Aniversarea a 50 de ani de la reintegrarea Dobrogei în viața românească – 1928.**

Autor: Huguenin Henri. *Atelier:* Le Lôle.

Material: AE. *Dim.* 70 mm.

- 148. Medalie comemorativă: Aniversarea a 50 de ani de la reintegrarea Dobrogei în viața românească – 1928.**

Autor: Huguenin Henri. *Atelier:* Le Lôle.

Material: AE. *Dim.* 50 mm.

- 149. Medalie comemorativă: Aniversarea a 10 ani de la unirea Transilvaniei cu România – 1928 (Proiect).**

Autor: Dautel P. *Atelier:* Paris.

Material: AE. *Dim.* 145 mm.

- 150. Medalie comemorativă cu toată unifacies: Aniversarea a 10 ani de la unirea Transilvaniei cu România – 1928.**

Autor: Dautel P. *Atelier:* Paris.

Material: AE. *Dim.* 35x31 mm.

- 151. Plachetă comemorativă unifacies: Jubileul Societății Politehnice din România – 1931.**

Autor: Huguenin Henri și Chirovici. *Atelier:* București.

Material: AE. *Dim.* 90x60 mm.

- 152. Ordin: "Ferdinand" placa, în grad de colan – 1928 – 1932.**

Autor: Weiss Heinrich. *Atelier:* București.

Material: AR și email. *Dim.* 73,5 mm.

- 153. Ordin: "Ferdinand", însemn, în grad de colan – 1928 – 1932.**

Autor: Weiss Heinrich. *Atelier:* București.

Material: AR și email. *Dim.* 68,5x43,5 mm.

- 154. Ordin: "Ferdinand", colan, în grad de colan – 1928 – 1932.**

Autor: Weiss Heinrich. *Atelier:* București.

Material: AR și email. *Dim.* 1070x40 mm.

- 155. Medalie: "Ferdinand" – 1929 – 1932.**

Autor: Ileana, principesa. *Atelier:* București.

Material: AE. *Dim.* 33 mm.

- 156. Medalie comemorativă: Aniversarea a 10 ani de la Marea Unire - Ferdinand I – Întregitorul – 1929.**

Autor: Baraschi Constantin și Demian. A. *Atelier:* Viena.

Material: AE. *Dim.* 70 mm.

- 157. Medalie-decorație: Centenarul Castelului Peleş – 1933.**

Autor: I. Jalea(?). *Atelier:* București.

Material: AE. *Dim.* 32 mm

- 158. Medalie comemorativă: 20 de ani de la înființarea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București – 1933.**

Autor: Stănescu Gabriel și Fessler R. *Atelier:* București.

Material: AE. *Dim.* 52 mm.

- 159. Medalie comemorativă: Aniversarea a 70 de ani de la instalarea dinastiei de Hohenzollern-Sigmaringen pe tronul României – 1936 (Machetă Avers).**
Autor: Becker Emil W. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 154 mm.
- 160. Medalie comemorativă: Aniversarea a 70 de ani de la instalarea dinastiei de Hohenzollern-Sigmaringen pe tronul României – 1936, 9 mai 1866 - 9 iunie 1936 (Machetă Revers).**
Autor: Becker Emil W. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 150 mm.
- 161. Medalie comemorativă: Inaugurarea Mausoleului de la Mărășești – 1938.**
Autor: Becker Emil W. *Atelier:* București.
Material: AR. *Dim.* 310 mm.
- 162. Monedă: 100 lei 1941 – 1941 (Machetă Avers).**
Autor: Ionescu Haralambie. *Atelier:* București.
Material: Ipsos. *Dim.* 310 mm.
- 163. Monedă: 100 lei 1941 – 1941 (Machetă Revers).**
Autor: Ionescu Haralambie. *Atelier:* București.
Material: Ipsos. *Dim.* 310 mm.
- 164. Medalie comemorativă: Inaugurarea monumentului Regelui Ferdinand I de la București – 1940 – Proiect (Machetă).**
Autor: Becker Emil W. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 155 mm.
- 165. Medalie comemorativă: Inaugurarea monumentului Regelui Ferdinand I – 1940 – Proiect (Machetă).**
Autor: Becker Emil W. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 446 mm.
- 166. Medalie comemorativă: Inaugurarea monumentului Regelui Ferdinand I – 1940.**
Autor: Becker Emil W. *Atelier:* București.
Material: AE. *Dim.* 60 mm.
- 167-168. Medalie comemorativă: Regina Maria - Stella Maris – 1940.**
Autor: Becker Emil W. *Atelier:* București.
Material: AR. *Dim.* 60 mm.
Material: AE. *Dim.* 60 mm.
- 169. Ordin: "Cruce: Regina Maria", cl. I – 1917 – 1945.**
Autor: Neprecizat. *Atelier:* București.
Material: AR și email. *Dim.* 48 mm.
- 170. Monedă: "Ardealul Nostru" – 1944.**
Atelier: București.
Material: AU. *Dim.* 22 mm.

Medalie: Căsătoria principelui moștenitor al tronului României, Ferdinand de Hohenzollern-Sigmaringen cu principesa Maria de Marea Britanie și Irlanda – 1892/1893, 29 decembrie 1892/10 ianuarie 1893. Avers și revers (cat. 2).

Medal: The Marriage of the Heir Prince of Romania Ferdinand of Hohenzollern-Sigmaringen with the Princess Mary of Great Britain and Ireland – 1892, 29th December 1892/10th January 1893. Obverse and reverse (cat. no 2).

Medalie: Principele Ferdinand și principesa Maria, patronii Expoziției „Societății Cooperative a Constructorilor și Meseriașilor Români” – 1894, 29 august. Avers și revers (cat. 5).

Medal: The Prince Ferdinand and the Princess Mary, the High Patrons of the Exhibition of the “Co-operative Society of the Romanian Constructors and Crafman” – 1894, 29th, August. Obverse and reverse (cat. no 5).

Medalie: În amintirea salvării principelui Ferdinand – poporul recunoscător salvatorilor, 1897. Avers și revers (cat. 11).

Medal: The commemoration of the rescue of the Prince Ferdinand – The people grateful to his rescuers, 1897. Obverse and reverse (cat. no 11).

Medalie: Inaugurarea canalului navigabil de la Porțile de Fier ale Dunării cu ocazia vizitei împăratului Franz Joseph al Austro-Ungariei – 1896, 15/27 septembrie. Avers și revers (cat. 10).
Medal: The opening of the chanel of the Iron Gates of the Danube, on the occasion of the visit of the Emperor Francisc Joseph of Austro-Hungary – 1896, 15th/27th September. Obverse and reverse (cat. no 10).

Medalie: Numirea principesei Maria comandant al Regimentului 4 Roșiori – 1901. Avers și revers (cat. 16).
Medal: The appointment of the Princess Mary as commander of the 4th Regiment of Red Hussars – 1901. Obverse and reverse (cat. no 16).

Medalie unifacies: Maria – Princesă a României – 1902. (cat. 23).

Uniface medal: Mary – Princess of Romania – 1902. (cat. no 23).

Medalie unifacies: Principele Ferdinand – 1902. (cat. 20).

Uniface medal: The Prince Ferdinand – 1902. (cat. no 20).

Medalie: Maria – Princesă a României – 1902. Avers și revers (cat. 21).

Medal: Mary – Princess of Romania – 1902. Obverse and reverse (cat. no 21).

Medalie: Principelui Ferdinand – Președinte de onoare al Societății Funcționarilor Publici cu prilejul celei de a 25-a aniversări de la înființare – 1907. 31 ianuarie. Avers și revers (cat. 33).

Medal: The Prince Ferdinand – Honorary Chairman of the Society of the Public Servants on its 25th anniversary – 1907. 31st January. Obverse and reverse (cat. no 33).

Plachetă: Jubileul de 40 de ani al Clubului Tinerimei – 1907; Avers (cat. 38).

Plaque: The 40th anniversary of the Club of the Romanian Youth – 1907; Obverse (cat. no 38).

Plachetă: Maria – principesa României – 1907 (Machetă) (cat. 49).

Plaque: Princess of Romania – 1907 (Project) (cat. no 49).

Plachetă: Maria – Principesa României – 1907 (Machetă). (cat. 50).

Plaquette: Mary – Princess of Romania – 1907 (Project). (cat. no 50).

Plachetă: Maria – Principesa României – 1907 (Machetă). (cat. 52).

Plaquette: Mary – Princess of Romania – 1907 (Project). (cat. no 52).

Plachetă: Maria – Principesa României – 1907 (Machetă). (cat. 53).

Plaquette: Mary – Princess of Romania – 1907 (Project). (cat. no 53).

Medalie: Ferdinand – Principe al României – 1913–1914 (Machetă). Avers (cat. 41).

Medal: Ferdinand – Prince of Romania – 1913–1914 (Project). Avers (cat. no 41).

Medalie: Principesa Maria – 1912. Avers și revers (cat. 39).

Medal: The Princess Mary of Romania – 1912. Obverse and reverse (cat. no 39).

Medalie: Principele Ferdinand comandantul suprem al campaniei din Bulgaria – 1913. Avers și revers (cat. 40).

Medal: The Prince Ferdinand commander in chief during the campaign against Bulgaria – 1913. Obverse and reverse (cat. no 40).

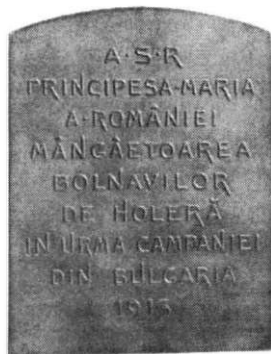

Plachetă unifacies: Ferdinand – principe al României – 1913–1914 (Machetă) (cat. 46)

Medalie unifacies: Ferdinand I – Rege al României – 1914. (cat. 57).

Plaquette unifacies: Ferdinand – Prince of Romania – 1913–1914 (Project) (cat. no 46).

Uniface medal: Ferdinand I – King of Romania – 1914. (cat. no 57).

Plachetă: Principesa Maria, mângâietoarea bolnavilor de holeră din campania din Bulgaria – 1913. Avers și revers (cat. 48).

Plaquette: The Princess Mary, comforting the victims of the cholera during the campaign against Bulgaria – 1913. Obverse and reverse (cat. no 48).

Medalie unifacies: Regina Maria – 1923–1924. (Proiect). (cat. 125)

Uniface medal: Queen Mary – 1923–1924. (Project). (cat. no. 125).

Medalie comemorativă: Intrarea României în Primul Război Mondial – 1916. Avers și revers (cat. 66).

Commemorative medal: Romania enters the First World War – 1916. Obverse and reverse (cat. no 66).

Banknotă: 50 bani – 1917. Avers și revers (cat. 70).

Banknote: 50 bani – 1917. Obverse and reverse (cat. no 70).

Medalie: Principele Ferdinand comandantul suprem al campaniei din Bulgaria – 1913. Avers și revers (cat. 40).

Medal: The Prince Ferdinand commander in chief during the campaign against Bulgaria – 1913. Obverse and reverse (cat. no 40).

Plachetă unifacies: Ferdinand – principe al României – 1913–1914 (Machetă) (cat. 46)

Medalie unifacies: Ferdinand I – Rege al României – 1914. (cat. 57).

Plaqueette unifacies: Ferdinand – Prince of Romania – 1913–1914 (Project) (cat. no 46).

Uniface medal: Ferdinand I – King of Romania – 1914. (cat. no 57).

Plachetă: Princesesa Maria, mângâietoarea bolnavilor de holeră din campania din Bulgaria – 1913. Avers și revers (cat. 48).

Plaqueette: The Princess Mary, comforting the victims of the cholera during the campaign against Bulgaria – 1913. Obverse and reverse (cat. no 48).

Medalie unifacies: Regina Maria – 1923–1924. (Proiect). (cat. 125)

Uniface medal: Queen Mary – 1923–1924. (Project). (cat. no. 125).

Medalie comemorativă: Intrarea României în Primul Război Mondial – 1916. Avers și revers (cat. 66).

Commemorative medal: Romania enters the First World War – 1916. Obverse and reverse (cat. no 66).

Bancnotă: 50 bani – 1917. Avers și revers (cat. 70).

Banknote: 50 bani – 1917. Obverse and reverse (cat. no 70).

Bancnotă: 2000 lei – 1917 (Proiect). Avers și revers (cat. 74).

Banknote: 2000 lei – 1917 (Project). Obverse and reverse (cat. no 74).

Medalie: Regina Maria, membră corespondentă a Academiei de Arte Frumoase din Paris – Secția de pictură – 1918, 19 ianuarie. Avers și revers (cat. 78).

Medal: Regina Mary, honorary member of the Academy of Beaux Arts from Paris. – Painting Department – 1918, 19th January. Obverse and reverse (cat. no 78).

Medalie: Ferdinand I, rege al României – Unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România – 1918–1919. Avers și revers (cat. 79).

Medal: Ferdinand I King of Romania – The unification of Bessarabia, of Bucovine and of Transylvania with Romania – 1918–1919. Obverse and reverse (cat. no 79).

Medalie: Eliberarea Transilvaniei – 1919, 1 decembrie 1918 – iunie 1919. Avers și revers (cat. 80).
Medal: The Liberation of Transylvania – 1919, 1st December 1918 – June 1919. Obverse and reverse (cat. no 80).

Medalie comemorativă: Încoronarea de la Alba Iulia a regelui Ferdinand I și a reginei Maria – 1922, 15 octombrie. Avers și revers (cat. 102).
Medal: The coronation of the King Ferdinand I and of the Queen Mary at Alba Iulia – 1922, 15th October. Obverse and reverse (cat. no 102).

Monedă: 20 lei – 1922. Avers și revers (cat. 109).
Coin: 20 lei – 1922. Obverse and reverse (cat. no 109).

Monedă: 50 lei – 1922. Avers și revers (cat. 110).
Coin: 50 lei – 1922. Obverse and reverse (cat. no 110).

Plachetă: Aniversarea a 10 ani de la urcarea pe tron a regelui Ferdinand I și a cinci ani de la încoronarea de la Alba Iulia – 1926. Avers și revers (cat. 132).

Plaque: The 10th anniversary of the ascension of the King Ferdinand I and the 5th anniversary of his coronation at Alba Iulia – 1926. Obverse and reverse (cat. no 132).

Plachetă: Aniversarea a 10 ani de la urcarea pe tron a reginei Maria și a cinci ani de la încoronarea de la Alba Iulia – 1926. Avers și revers (cat. 133).

Plaque: The 10th anniversary of the ascension of the Queen Mary and the 5th anniversary of the her coronation at Alba Iulia – 1926. Obverse and reverse (cat. no 133).

Monedă: 1 leu – 1922 (Proiect). Avers și revers (cat. 118)

Coin: 1 leu – 1922 (Essay). Obverse and reverse (cat. no. 118).

Medalie: Aniversarea a 50 de ani de la re-integrarea Dobrogei în viața românească – 1928. Avers (cat. 148).

Medal: The 50th anniversary of the integration of Dobruđa into Romania – 1928. Obverse (cat. no 148).

Cruce: „Societatea Principesa Maria” – 1906–1914. (cat. 36).

Cross: “The Princess Mary Society” – 1906–1914. (cat. no 36).

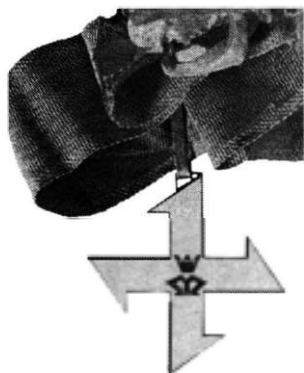
Ordin: „Ferdinand” placa, în grad de colan – 1928–1932. (cat. 152).

Order: “Ferdinand”, the starr – 1928–1932. (cat. no 152).

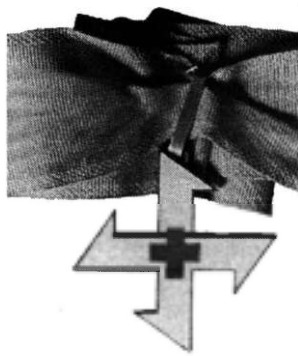
Ordin: „Ferdinand”, însemn, în grad de colan – 1928–1932. (cat. 153).

Order: “Ferdinand”, the badge – 1928–1932. (cat. no 153).

Ordin: „Cruce: Regina Maria”, cl. I – 1917–1945. Avers și revers (cat. 169).

Order: “Queen Mary Cross”, 1st class – 1917–1945. Obverse and reverse (cat. no 169).

Abrevieri

- AMM Acta Moldaviae Meridionalis, Vaslui, vol. 19.
BSNR Buletinul Societății Numismatice Române.
CC 23-24 Creșterea Colecțiilor. Caiet selectiv de informare al Bibliotecii Academiei Române, nr. 23-24, 1968.
CNA Cronica Numismatică și Arheologică.
MN Muzeul Național.
MPR George Buzdugan, Gh. Niculiță, Medalii și plachete românești. Memoria metalului, București, 1971.

MEDALS, PLAQUETTES, ORDERS, DECORATIONS, COINS AND BANKNOTES WITH THE PORTRAITS OF THE KING FERDINAND I AND QUEEN MARRY

- Abstract -

Ferdinand of Hohenzollern-Sigmaringen, the eldest son of Prince Leopold, the brother of Charles, was designated Crown Prince of Romania, in 1880, is quite strange that the event was not commemorated by a special medallic issue. The first medallic portrait of the crown prince appeared as late as 1891, on a "popular" medal. The effigy of the crown prince is depicted next to those of Charles I and Elizabeth. The artistic and technical worth of the portrait, made by C. Schwartz, is, however, low.

The first major portrait of Ferdinand, as crown prince, dates from 1893 and is owed to the great artist Anton Scharff. It is a medal struck on the occasion of the marriage of the Crown Prince of Romania to Princess Mary of Great Britain and Ireland. Scharff realized a delicate portrait of the young couple, suggesting serenity and youthfulness. This medallic portrait would be a model for the one depicted on a piece from 1894, modeled by Johann Schwertdner and Menachem Carniol the son. Unfortunately, the latter is only a poor copy of Scharff's work.

A shy and unassuming person, Ferdinand would reappear in the Romanian medallic art in 1897, when he miraculously survived a disease, incurable at that time. The portrait made by Carniol the son depicts an already mature man. Very important are the portraits of Ferdinand from 1907 - 1914, most of them realized by Tony Szirmai. The crown prince is depicted as a man marked by disease, prematurely old, but who kept his serenity and dignity in the face of adverse fate.

Later Szirmai, alone or in association with Lordonnois, realized the first portraits of Ferdinand as King of Romania, in 1914 and 1916. The last one appears on the design of a medal dedicated to Romania joining in the World War I, and on a medal dedicated to the Romanian-French alliance. The dramatic events of Romania joining in the war on the side of the Entente are reflected also in the work of the artist Constantin Dimitrescu. He made the design of a medal whose multiplication was prevented by the vicissitudes of the fate Romania faced in the autumn and winter of 1916. Dimitrescu's model is a masterpiece of the Romanian medallic art. It depicts best the existential drama of the King, caught between his loyalty as German Prince of Hohenzollern-Sigmaringen to his native country, and that of King of Romania, his foster land. The vigorous medallic art, reduced to essential lines, makes of the king's portrait one of a martyr.

Although King Ferdinand I and Queen Mary used to be distinguished admirers of the medallic art, as proved by the numerous orders launched by the princely couple between 1894 and 1914, as well as by the quality and modernity of their artistry, the political and economic difficulties undergone in the history of the country between 1916 and 1921 influenced also the medal issuing in the first half of their reign. From those years we know about 70 medallic types, but most of them are extremely modest samples, from 1919-1920, made in provincial workshops. Most of them lack the effigy of the sovereign. In spite of all that, due attention should be paid to the medals modeled by Szirmai, in 1919. One is dedicated to the first commemoration of the founding of Greater Romania, and the other to the Unification of Transylvania with Romania and its freeing from the danger of the communism of the Hungarian Council Republic, although an older obverse is resumed.

The year 1921 marked a turning point in the medallic art of King Ferdinand I, as it was then that it was decided to organize his solemn coronation together with Queen Mary, as kings of all Romanians. In honour of that ceremony, that took place at Alba Iulia, more medals were ordered. The Oradea artist Mihail Kara (or Cara) realized a series of medal designs, dedicated to all the members of the royal family of Romania. Those that have been preserved include one bearing the effigy of Ferdinand I, made in the art nouveau style. The Bucharest goldsmiths Joseph Resch made a design of a medal with handle, dedicated to the same event. On it are depicted the twinned effigies of the king and Emperor Trajan, an influence from similar medals, issued in 1906 by King Charles I.

From that very year dates an original portrait created by the Reşiţa born artist Anton Rudolf Weinberger, settled in Vienna. Also this work nears the mark of the art nouveau style. The coronation ceremony, initially planned for 1921, finally took place in October 1922. On that occasion were put into circulation the official and "popular" medals modelled by the Romanian artist, settled in Paris, Constantin Kristescu. In spite of its being appreciated at the time, the medals are not of an artistic and technical quality worthy of such an event. Mihail Kara made

another coronation medal. The portraits realized by Kristescu will be resumed in 1925, on the medals dedicated to the General Exhibition of Bessarabia.

A new medallic portrait of King Ferdinand I was made by Anton Rudolf Weinberger in 1925, on the medal commemorating half centennial of the Romanian Royal Society of Geography, on which he is depicted for the first time accompanied by the effigy of King Charles I. The following year, in 1926, the Romanian sculptor Wilhelmina Pesky modelled a medal consecrated to the anniversary of the ascension to the throne of the king, although the event had taken place in 1924.

The last medal struck during Ferdinand's lifetime dates from the spring of 1927. It commemorated 50 years from the Independence of Romania. The royal effigy is due to Joseph Resch.

In this article are presented also a few "popular" medals bearing the portrait of Ferdinand I. They are surprisingly rare and of a low quality. It is presupposed that the accomplishing of national unity and the numerous visits of the sovereigns of Romania to the new provinces was marked by issues of "popular" medals, but the lack of thorough researches into the local collections prevents us, for the time being, from reconstituting the exact dimension of the Romanian medallic phenomenon, during the years following World War I.

During the reign of Ferdinand I only one medal bearing the twinned portraits of certain Romanian historical personalities was made. It was a design by Joseph Resch, from 1921, on which the king is depicted next to the effigy of Emperor Trajan.

Also the memory of King Ferdinand I benefited from several posthumous medals. The first one was modelled by his youngest daughter, Ileana. The portrait made by Ileana is one of the most interesting in the iconography of Ferdinand I. It is elaborately simple, and reveals the essentials trends of the personality of the late king: his spirit of sacrifice, his modesty and endurance in confronting the fate. Also to Princess Ileana we owe the portrait on the "King Ferdinand I" medal, from 1929. The medals designed by the Princess are an exception in the field. They seem to be the only works of this kind realized after the real model. The other medals were designed on the basis of photographs, often-official ones, therefore somehow hieratic. The models of Princess Ileana seem to have originated in the sketches made, in the privacy of family life, where Ferdinand felt no longer ill at ease because of the protocol that used to annoy him, and he did not have to wear the rigid mask of the official position.

Other posthumous portraits of Ferdinand I are depicted on the medals issued in 1928, on the anniversary of 50 years from the reintegration of Dobrudja in the modern Romanian state. They were modelled by the Swiss artist Henri Huguenin. The effigy of Ferdinand I appear next to the child sovereign, Michael I, and of Charles I and Mircea the Elder. They were obviously meant for propaganda, taking into account the shaky situation of the dynasty, after Ferdinand's death, and after

Charles II renounced the throne and was denied the right to succession. Also from the first reign of King Michael I, from 1929, date the medal made by sculptor Constantin Baraschi and A. Demian, dedicated to the 10th anniversary of the founding of Greater Romania. As a work from his early years, the medallic portrait realized by Baraschi hardly makes any impression by its artistic and technical design.

The effigy of the king who accomplished Greater Romania appeared also on several medals issued during the reign of Charles II, in spite of the strained relations between Ferdinand I and his eldest son, who was elected in the last ten years of the life of the former. Although Charles II never forgave his being denied the right to ascend to the throne of Romania, on propaganda grounds he had to consider the medallic representation of Ferdinand's effigy. The first medal of this kind is the one from 1933, commemorating 50 years from the inauguration of Peleş Castle, and sculptor Ion Jalea designed it. The series was continued in 1936, with a medal dedicated to the 70th anniversary from the election of Charles I as Prince of Romania. On both medals, made by Emil W. Becker, the portrait of Ferdinand I is depicted next to those of Charles I and Charles II. Also Becker is the one to whom we owe a twinned portrait of Ferdinand I and Charles II, on the medal consecrated to the Mausoleum of Mărășești, a true masterpiece of the genre. Worthy of appreciation is also the "à l'Antique" portrait of King Ferdinand I, obviously inspired by the one designed in 1878 by Anton Scharff, for Charles I. The portrait is depicted in the medal struck in 1940, on the occasion of the uncovering of the king's statue (itself a creation of the same artist, later destroyed, by order from the communist authorities).

At the same time, there is a model of a medal made in 1940 by Haralambie Ionescu, for the design of a medal that had to commemorate the inauguration of the monument of King Ferdinand I. In spite of the classicising style of the author, Ferdinand's portrait is obviously better than other works by H. Ionescu.

Princess, later Queen Mary, Ferdinand's wife has a special place in the Romanian medallic art. Her first portrait is depicted on the medal from 1893, dedicated to the marriage of the Crown Prince of Romania, made by Anton Scharff. As late as 1904 she was depicted alone on a medal. It is the medal modelled by Constantin Kristescu, issued on the occasion of granting the rank of colonel of the 4th Regiment of Red Hussars, to Princess Mary. She is depicted with a cap and a military tunic. The flattened relief of the medals, and of all works signed by Kristescu decreases the artistic value of the piece.

Between 1906 and 1914, Princess Mary was more frequently depicted on medals. It is worth mentioning the series of medals and plaquettes designs depicting the princess, by sculptor Tony Szirmai and the Russian artist, settled in Paris, Felix Resuming, himself influenced by the art nouveau trend. The effigies render Mary's beauty, distinction, and liveliness, but also her unconventional personality. The most interesting are the portraits with a hat, those with the head 3/4 turned backwards, unusual for a person of such a noble stock. In contrast to

these is the medal struck in 1913 to commemorate the activity of the princess during a cholera epidemics, which touched the Romanian army during a campaign against Bulgaria in the second Balkan war.

The medals struck for Queen Mary include a remarkable one commemorating the Romania-French alliance, from 1916, bearing the twinned effigies of the Romanian sovereigns, as well as the one from 1918, issued on the occasion of her election as a corresponding member of the Academy of Fine Arts in Paris. Both are due to Tony Szirmai, turned into the favourite médailleurs of the royal family of Romania. The obverse bearing the 1916 portrait, where she is depicted next to King Ferdinand I, would be reused for two medals struck in 1919, in order to celebrate the first anniversary of Greater Romania, the unification of Transylvania with Romania, and the freeing of the trans-Carpathian province from the communist menace.

The coronation planned for 1921 should have been commemorated by the medals ordered by sculptor Mihail Kara. The design of such a piece has been preserved. It bears a superb art nouveau portrait of Queen Mary. The Alba Iulia ceremony from 1922 was an occasion for Constantin Kristescu to model some official and "popular" medals, bearing on the obverse the twinned portraits of King Ferdinand I and Queen Mary. The latter wears the famous crown with, designed by Costin Petrescu, after the type of that of Princess Despina-Milița, the wife of Neagoe Basarab, and a grand purple mantle.

The same author designed the medals of the medals from 1925, dedicated to the General Exhibition of Bessarabia, whose obverses reuse the design of the commemorative medal of the Alba Iulia coronation.

In 1926, the commemoration of 50 years from the Red Cross Society of Romania was an occasion for the Swiss artist Henri Huguenin, from Le Lôle, to make an allegorical representation of the celebrated institution, depicting a nurse. It is obvious, however, that it is Queen Mary. Huguenin was inspired by the queen's portrait in a nurse garb, from 1913, made by Tony Szirmai. Queen Mary's traits are obvious in the allegorical representation of Romania, on the medals struck in 1928, on the occasion of the 10th anniversary of the unification of Transylvania with Romania. The model is the work of French sculptor Pierre d'Autel.

To a certain extent due to the strained relations with King Charles II, between 1930 and 1937, Queen Mary's effigy appeared only on a few modest "popular" medals. As late as 1940 a posthumous medal dedicated to Queen Mary was struck. It was "Stella Maris", a great art nouveau medallion work, owed to Emil W. Becker. The queen is depicted as a personification of the Silver Coast, in South Dobrudja, and its pearl, the Baltchik, where she wished that her heart should be deposited after her death.